

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie ze skargi E. K.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w W. z 23 marca 2012 r.

w sprawie z wniosku P. K.

przy uczestnictwie A. K., M. K., K. N.

i E. K.

o podział majątku, dział spadku i zniesienie współwłasności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 18 marca 2015 r.,

zażalenia skarżącej na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 20 października 2014 r.,

1) oddala zażalenie;

2) przyznaje radcy prawnemu T. S. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych), powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

E. K. wniosła skargę o wznowienie postępowania wskazując jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 4 364,44 zł i określając, że zaskarża postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 marca 2012 r. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie III oddalającym apelację P. K. od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 31 maja 2011 r., w części dotyczącej punktów 13, 14, 17b i 17 c postanowienia Sądu pierwszej instancji.

Wskazała na wykrycie nowej okoliczności w postaci zwrotu przez Urząd Miasta W. na rzecz uczestników A. K. i M. K. nadpłaty w kwotach po 6 295,95 zł na rzecz każdego z nich z tytułu opłaty za użytkowanie wieczyste nieruchomości będącej przedmiotem działu spadku w zaskarżonym postanowieniu. Podniosła, że okoliczność ta nie została uwzględniona przez Sąd pierwszej instancji przy ustalaniu w punktach 13 i 14 postanowienia działowego wysokości nakładów poniesionych przez tych uczestników na majątek spadkowy, które Sąd Rejonowy ustalił na kwoty po 12 392 zł zamiast - z uwzględnieniem zwrotu nadpłaty - na kwoty po 6 295,95 zł, jak również nie została uwzględniona przy rozliczaniu nakładów i zasądzeniu z tego tytułu w punktach 17b i 17c postanowienia Sądu pierwszej instancji od P. K. na rzecz A. K. i M. K. kwot po 3 756,20 zł zamiast kwot po 1 573,98 zł.

W konsekwencji wносиła o wznowienie postępowania we wskazanym na wstępie zakresie i w wyniku tego częściową zmianę zaskarżonego postanowienia Sądu drugiej instancji w punkcie III przez zmianę postanowienia działowego Sądu pierwszej instancji w punkcie 13 i ustalenie, że uczestnik postępowania A. K. poniósł nakład na majątek spadkowy w kwocie 6 295,95 zł, zamiast w kwocie 12 392 zł, w punkcie 14 przez ustalenie, że uczestnik postępowania M. K. poniósł nakład na majątek spadkowy w kwocie 6 295,95 zł, zamiast w kwocie 12 392 zł, w punkcie 17b przez zasądzenie od P. K. na rzecz M. K. kwoty 1 573,98 zł, zamiast kwoty 3 756,20 zł i w punkcie 17c przez zasądzenie od P. K. na rzecz A. K. kwoty 1 573,98 zł zamiast kwoty 3 756,20 zł.

Postanowieniem z dnia 10 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił skargę o wznowienie postępowania, a postanowieniem z dnia 20 października 2014 r. odrzucił zażalenie E. K. na powyższe postanowienie stwierdzając, że w świetle art. 394¹ § 2 k.p.c. jest ono niedopuszczalne. Wprawdzie bowiem postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie, jednak ze względu na zakres zaskarżenia skargą o wznowienie i wartość przedmiotu zaskarżenia, w sprawie tej, zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., nie przysługuje skarga kasacyjna.

W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżąca wносиła o jego uchylenie zarzucając naruszenie art. 398²¹ w zw. z art. 370 i art. 373 k.p.c. Podniosła, że mimo błędnego oznaczenia przez nią w skardze o wznowienie postępowania wartości przedmiotu zaskarżenia, wartość ta w rzeczywistości przekracza kwotę wskazaną w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., gdyż w postępowaniu działowym, którego wznowienia domaga się, wartość przedmiotu sporu wynosiła 3 505 794 zł, a o dopuszczalności skargi kasacyjnej w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania decyduje przedmiot sprawy w postępowaniu prawomocnie zakończonym, którego wznowienia domaga się strona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania co do zasady przysługuje zażalenie. Jeżeli w przedmiocie wznowienia orzekał sąd pierwszej instancji, o dopuszczalności zażalenia decyduje treść art. 394 k.p.c., natomiast jeżeli w przedmiocie wznowienia orzekał sąd drugiej instancji, o dopuszczalności zażalenia do Sądu Najwyższego decyduje treść art. 394¹ § 2 k.p.c. Zgodnie z art. 394 k.p.c. zażalenie przysługuje na każde postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania, natomiast zgodnie z art. 394¹ § 2 k.p.c. na postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje tylko wówczas, gdy w sprawie będącej przedmiotem wznowienia przysługuje skarga kasacyjna, gdyby sprawę tę wznowiono na podstawie wniesionej i odrzuconej skargi o wznowienie postępowania (porównaj między

innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2006 r. II CZ 85/06, niepubl.).

Przedmiotem skargi o wznowienie postępowania może być zarówno cały prawomocny wyrok lub postanowienie wydane w postępowaniu nieprocesowym, jak i określona przez skarżącego część takiego wyroku lub postanowienia. O dopuszczalności zażalenia do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania w każdym wypadku decyduje to, czy w przypadku wznowienia przysługiwałaby skarżącemu skarga kasacyjna. O tym zaś w postępowaniu procesowym przesądza treść art. 398² k.p.c., natomiast w postępowaniu nieprocesowym treść art. 519¹ k.p.c.

W rozpoznawanej sprawie skarżąca wniosła skargę o wznowienie postępowania w sprawie o dział spadku, wskazując, że zaskarża postanowienie Sądu drugiej instancji w określonej części. W sprawach o dział spadku o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia nie niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych (art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.). Jak wielokrotnie zaś wskazywał Sąd Najwyższy wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego w sprawach działowych określa nie wartość całego dzielonego majątku ani nawet nie wartość udziału skarżącego w spadku, lecz wartość konkretnego interesu skarżącego i roszczenia, które chce on zrealizować przy pomocy skargi kasacyjnej. Przy zaskarżeniu postanowienia działowego tylko w części, wartością przedmiotu zaskarżenia jest wartość tych rzeczy, praw lub roszczeń, których zaliczenie lub nie zaliczenie do majątku spadkowego, podział lub rozliczenie skarżący kwestionuje (porównaj między innymi postanowienia z dnia 6 listopada 2002 r. III CZ 98/02, OSNC 2004/1/11, z dnia 16 listopada 2011 r. IV CSK 280/11 i z dnia 24 października 2013 r. IV CSK 98/13, niepubl.).

Określony w rozpoznawanej skardze o wznowienie postępowania zakres zaskarżenia postanowienia działowego Sądu drugiej instancji, wskazana podstawa wznowienia oraz przedstawione, jako nowe, uzyskane dowody, w sposób jednoznaczny wskazują, że skarżąca domaga się wznowienia postępowania jedynie w części orzekającej o oddaleniu apelacji w zakresie ustalenia nakładów A. K. i M. K. w majątek spadkowy oraz rozliczenia tych nakładów poprzez zasądzenie

na ich rzecz od P. K. określonych kwot, zdaniem skarżącej zawyżonych w stosunku do każdego z tych uczestników o 2 182,22 zł, co łącznie daje kwotę 4 364,44 zł, stanowiącą wartość przedmiotu zaskarżenia skargą o wznowienie postępowania. Jest to kwota niewątpliwie niższa od określonej w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. dolnej granicy dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach działowych, a zatem w razie wznowienia postępowania na podstawie wniesionej skargi o wznowienie, skarga kasacyjna nie byłaby dopuszczalna.

Prawidłowo zatem Sąd Okręgowy odrzucił, jako niedopuszczalne w świetle art. 394¹ § 2 k.p.c., zażalenie skarżącej na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym orzeczono na podstawie § 15, 16 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 2, § 7 pkt 6 w zw. z § 6 pkt 3 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 490).